بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/145
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ދިވެހި ދައުލަތު (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް:
  - ނަން: [illegible] · ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]/ ސ.ހިތަދޫ
  - އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A260213 · މިހާރުގެ އެޑްރެސް: [illegible]/ މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 08 އޮގަސްޓް 2018 · ނިމުނު ތާރީޚު: 13 އޮކްޓޫބަރ 2018

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2018/646
- އަމުރު ނެރުނު ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 18 ޖޫން 2018 · ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޖޫން 2018

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައްޒާޤު އިބްރާހީމް

(ރިޔާސަތު)

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

01- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 ކޯޓް އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ 2018 ފެބުރުއަރީ 16 ވަނަ ދުވަހުގެ ދަންވަރު ވަގުތެއްގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 2018 މާރިޗު 18 ވަނަ ދުވަހުން [illegible] 15 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" MF/167190 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 މާރިޗު 2018 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

02- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 ކޯޓް އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރައްވަން، 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ފާހަގަކޮށް، އެނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 ޙުކުމް އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއި، 60 ވަނަ މާއްދާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާ ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 80 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކާނުލައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 (18 މާރިޗު 2018) ޙުކުމް އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/208 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކާނުލައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 ޙުކުމް އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/646 ޙުކުމް އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރެވުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ، އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި މައްސަލާގެ ޝާހިދުން ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނުމަށްފަހު، މިމައްސަލާގައި ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅުއްވާ ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

(ށ) މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤު ކުރުމުންދާއިރުވެސް އަދި ޝަރީޢަތުން ހުށަހެޅިފައިވާ މުރާޖިޢާއިންވެސް، ތަޙުޤީޤުކުރާ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާ އެ މުއައްސަސާގެ މައްޗަށް ކުރި ސާބިތުވެފައިވާ މިނުގެ ދުށުނުކަމާއި، އެ މުއައްސަސާގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންގެ ތުހުމަތުގައި މުއައްސަސާގެ ބަންދުގައި ގޮތް ހިފެހެއްޓުމުގައި ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކުރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުން ކުރެ ސަބަބެއް އޮތްކަމާއި، އެއިން ސަބަބެއް އޮތްކަމުން ނުވަތަ ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުގެ ބަދަލު ކުރިމަތިވާނީ ހައްޔަރުކުރުމުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާލުން އެނގެން އޮންނަނީ، އެ ސަބަބުތަކުން ކުރެ ސަބަބެއްގެ ދަށުން އެއްވެސް މީހަކު ޝަރީޢަތުން ކުރިމަތިލުމަށް ކުރިން ބަލަހަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ނުވާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ؛

ކޯޓުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދުގައި ގޮތް ހިފެހެއްޓުމުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ ކަމާބެހޭ ޝަރުޠުތަކަށް، ބަންދުގައި 4 ކަމަކަށް ނިންމުމަށްކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާފައި އެނގެންކަމެވެ، ބަންދުކުރަން ބާއްދުގައި ބަންދުކުރު 4 ކަމަކީ:

1- ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން.
2- އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ނެތި ދޫކޮށްލުން.
3- ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުން.
4- ޝަރުޠުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުން ކަމެވެ؛

ކޯޓުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްލުމަށް ހުކުމް ބަންދުކޮށްލުމަށް ޤާނޫނު އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ދަޢުވާކުރުން ކުރިން ކަރުދާސްތަކުގައި ކޯޓުގެ ބަލާފައި، ކޯޓުގެ ކުރިމަތީ ހިނގާ، ކޯޓުކުރުމަށް އެދިފައި،

ކުށްކުރުމުގައި އަރިއަޅާފައިވާކަން ހިފެހެއްޓުމަށް އެކަމަށް، އެފަދަ ދަށުގައިން ހުށަހެޅިފައިވާ ހާލަތު ބަލަހައްޓައި، އެފަދަ ކުށެއް ތުހުމަތުކުރެވޭ، ހާލަތު ހުރިހާ ފުރުޞަތުގައި ފުލުހުން ހާލަތުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ކުރީގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ބަންދުގެ ގޮތުން ހިނގާފައިވާ، އެއާއި ހިސާބުތަކުގެ ކުރި ކުރިއަށްދާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށެއް ކުރިކަމަށް، އެއް ބަންދުން ފުރުޞަތުގައި ނުލާ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކޮށް ފުލުހުންގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށް ބަޔާންކުރާ ވަގުތު ހުރި ޤާނޫނީ ހައްޤު ހޯދުމަށް ދާއިރާތަކާ ހަވާލުކުރެވިދާނެކަން، ނުވަތަ ކަލޭބަޔަކު ނުވާނަމަ ކަމަށް، ނުވަތަ ފުރުޞަތު ކަމަށް، ނުވަތަ ދަޢުވާކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނިންމުމަށްޓަކައި ހައްޔަރުކުރިކަން ތަޙުޤީޤަށް އެކަން ވަކިކުރަން މަޖުބޫރުކުރެވިފައިވާ، އެފަދަ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި ކަމެއް މަސްއޫލިއްޔަތު ހިމެނެން ޖެހޭ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފަހު ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ ހަވާލުކުރަންޖެހޭކަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެން އޮތްކަމާއި؛

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެފަދަ ކުށް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ފުލުހުން ނުވަތަ ހުއްދަ ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ޙާލަތު ހައްލުކުރަން ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ބަލާނަމަ ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ނުލިބިދާނެ ވަކި ސަބަބެއް އޮތްނަމަ ކުރުމުގެ ސަބަބު ކުރީގެ އެއްވެސް ކުރި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ނުވާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހުން ކުރިއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް، މަޖުބޫރުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުލުހުންނާ ހަވާލުކުރެވި ވާނަމަކަމަށް ބަލައި، އެކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ

މީހަކަށް ހުޖޫމެއް [illegible] މަސައްކަތް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި އޭރު [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން [illegible] [illegible]، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގޭކަމާއި؛

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/247 ޤަޟިއްޔާއަށް ބެލުމުން އެނގެން

އޮންނަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2018 ފެބްރުއަރީ 16 ވަނަ ދުވަހުގެ ދަންވަރު

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] MF/167190" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

MF/167190" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މިއުސޫލު ސާބިތު ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ ގޮތުގައި ހުކުމްކުރުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ ސަލާމަތީ
ޙައްޤެއް ކަމަށް ދެކެވެއެވެ.

ޑްރަގްގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011) ގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) ގައި ބުނެފައިވަނީ، މިޤާނޫނުގެ ސާބިތުގެ ޖަދުވަލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޑްރަގް ފިޔަވައި މަސްތުވާ ބާވަތެއް
އެ މަސްތުވާ ތަކެތި ގޮތުގައި ބޭނުން މަސްތުވާ ތަކެތީގެ ގޮތުގައި ބޭނުމަށް، ޤާނޫނުގެ
49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ތުހުމަތު ސާބިތުވާނަމަ، ދަޢުވާގެ މަސްއަލައި
ސާބިތުވާގޮތަށް ދަޢުވާ ނިމުމުން މިއުސޫލު ސާބިތު ކުރުމުގެ ބާރުލިބިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

މިގޮތުން ތުހުމަތުކުރެވުނު ފަރާތުގެ ތަޙުޤީޤު ކުރިމަތި ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ކަމުގެ ތަކެތި ތަޙުޤީޤުކުރެވުނު
ފަރާތުގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަމުގައިވާ ކަމަށް ބުނެ ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗާ ދޭތެރޭގައި ހުށަހެޅިފައިވާ
ބަޔާނާއި އެއްގޮތަށް ސާބިތުވާ ތަކެތި ސާބިތުކުރުމަށް ދަޢުވާކުރެވުނު ތަކެތިކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

ކޯޓުގެ ތަޙުޤީޤުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މިފަދަ ބަޔާންތައް ގޮތުން ދަޢުވާކުރެވިފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކުރިމަތީން ޝަރީޢަތުގައި މިއަދި ތުހުމަތުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ މިފަދަ ދިވެހިރާއްޖޭ ގޮތުގައި
ގޮތުގެމަތީގައި އެފަދަ ބަޔާންކޮށްފައި ބަޔާނެއް ދޭތެރެ ކަނޑައަޅާ ބާރު ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ
ނަންބަރު 2012/HC-A/260 ގެ ޝަރީޢަތާއި، ނަންބަރު 2013/HC-A/35 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
އުސޫލުން ބަލައިން ކޯޓުގެ ތަޙުޤީޤުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މިފަދަ ބަޔާންތައް ގޮތުން ދަޢުވާކުރެވިފައި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިމަތީން ޝަރީޢަތުގައި މިއަދި ތުހުމަތުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ މިއަދިކަމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭ ގޮތުގައި ގޮތުގެމަތީގައި އެފަދަ ބަޔާނެއް ދޭތެރެ ބަޔާންކޮށްފައި އެފަދަ ގޮތެއް ސާބިތުކުރަން
ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

ކޯޓުގެ ތަޙުޤީޤުގައި މިއަދި ކަމުގައިބަޔާންކޮށްފައި ގޮތުން އެއްގޮތަށްވާ ދަޢުވާކޮށްފައި ތަކެތި ދަޢުވާކޮށް
ކަނޑައަޅާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިމަތީން ސާބިތުކުރެވިފައި މިއަދު ތަޙުޤީޤުކުރެވުނު ކަމެއް ނެތް ކަމަށްވާތީ

ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާއީކަން ހެކި ހުރުމާ، އެފަދަ ފަރާތެއް ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް، ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުން ކުރިއަށްދާ ބަޔާނުގައި، އެފަދަ ފަރާތެއް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފާހަގަކޮށް އަމުރު ކުރައްވާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަން ހުރިހާލަތުގައެވެ؛

ތަފްޞީލް މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާއިން ގޮސްފައިވާތީވެ ވީ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހިނގުމުގެ ޤާނޫނީ ބަދަލުކުރުމެއް ނެތްކަމާއި، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުން އަދާކުރަން، ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާ ބަންދުކުރެވޭ ކަންކަމުގައި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގައި ހާޒިރުވުމަށް ކަނޑައަޅާ ދުވަސްތަކުގައި ޝަރީޢަތުގެ ތެރެއިން ހާޒިރުވުމަށް އެދިފައިވާ ކަމުގައި ވިޔަސް، ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ހިނގާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަމެވެ؛

ހަމަވެސް ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގައި ޝަރީޢަތުން ހާޒިރުވުމަށް ގެނދޭ ދުވަސްތަކުގައި ފަރާތުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ބަޔަކު ހިފެހެއްޓުމަކީ، މުޖުތަމަޢުގެ ބަޔަކު ތުހުމަތުކުރާ ފަރުދުގެ ވަރުގަދަ ބަޔާނާއި ބަދަލުގައި ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ކަށަވަރުކުރުމަށް އަދި ޝަރީޢަތުގެ ވަކި ދުވަހެއް ހިމެނޭގޮތަށް ޢަދާލަތާއި އިންޞާފު (العدالة والإنصاف) ގެ ހަމަތަކާ ގުޅޭ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ކަށަވަރުކޮށްދޭން ކަށަވަރުކޮށްދެވެއެވެ؛

މިގޮތުން ބަންދުގައި ގެންގުޅޭ ހިނދުވެސް، ހުރިހާ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ ޙައްޤު ވެސް، އެ ފަރާތަކީ ބަރީއަ ފަރާތެއް ކަމުގައި ބެލޭނެ ހުރިހާ ޙައްޤެއް ދިނުމަށް ޤާނޫނު ހިމާޔަތްކޮށްދޭ ޙައްޤެއް ކަމުގައި މި ފަރާތް ލިބިގަތުން ކަށަވަރުކޮށްދޭނެކަމެވެ؛

ކޯޓުން ހުކުމް ކުރެވިފައިވާ ކަމުގެ ތަފްސީލު ހާސިލުކޮށް ދެނެގަނެވިފައިނުވާތީ، ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަމުގެ އިތުރު ޝަރީޢަތުގެ ގޮތަކަށް ހުށަހެޅި ފަރާތް އަނބުރާ ރަނގަޅު ކުރެވިދާނެ ކަމެވެ؛

ކަމުގެ ތުހުމަތު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރުމަށްފަހު ފަރާތުން އެދިފައި ދުވަހުގެ ބަހައްޓަން ފުރުޞަތުގެ އަލިން ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، އެކަމުގެ ސަބަބު އެ އަމުރުގައި

ބަންދުކުރައްވަންވާނަމަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން ބުނާގޮތަށް ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ؛

ނަމަވެސް، މިއުސާމް ސާބިތު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނުކުރައްވާފައިވާ އަމުރަށް ބަލާއިރު، މިއުސާމް ސާބިތު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބު ސާފުކޮށް ބަންދުކުރައްވާފައި ނުވާތީ، މިއުސާމް ސާބިތު ހިފެހެއްޓުން ނުހުއްޓުވާގޮތަށް، ޤާޟީ ނިންމަވާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ހިތަވަރެއް އަދާކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަން އެނގެއެވެ.

އެހެންކަމުން، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ނެރުއްވާފައިވާ 145-J/MD/2018/646 ނަންބަރު އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއް ކަމަށް ނިންމައިފިމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، މިއުސާމް ސާބިތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ، ޖުރުމު ހައިރާނު ބަންދުކުރެވޭނެ ކުށެއް ހިންގިކަމުގެ ހެކި ދަށުގެ މައްސަލައިގެ މިސާލު ސާބިތުވާނަމަ ކުރަނިވިފައިވާ މައްސަލައިގެ އެގޮތަށް އިތުރުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، މައްސަލައިގެ ގޮތް އެނގޭ ދިފާޢުގައި މައްސަލައިގެ ކުރިޔަށް ފައިޞަލާކުރެވޭ އާއި، މިއުސާމް ސާބިތު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު އޮތް ކަމަށް ނިންމަވާފައިވާ، ޤާޟީ ޢަމަލުކުރަމުން ގެންދެވި ތަނަވަސްކަން ގަބޫލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެ ހިތަވަރު އަދާކުރައްވާފައިވާކަން ނުފެނޭތީ، މިއުސާމް ސާބިތު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ 145-J/MD/2018/646 ނަންބަރު އަމުރު މި ފާސްކުރާ ޤަރާރުގައި ޤައިލް ބާޠިލުކުރެވޭގެ އިތުރުން ޙުކުމްގެ މަތީގައި މިއުސާމް ސާބިތު ބަންދުގައި ބަހައްޓަމުން ގެންދަނީ ޤާނޫނީ ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ނޫން ކަމަށް ނިންމައިފިމެވެ، މި ފާސްކުރާ ގަރާރުގެ ގޮތުގެ މަތިން ކޯޓުގެ އަމުރުގައި މިއުސާމް ސާބިތުގެ ބަންދުގެ އެއްވެސް ކޮޅަކަށް

ނިންމަވަންޖެހޭނެކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ
އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކުރީމެވެ.